

ühhe weikeisse kindla linna sisse kui ühte suurisuggo
wangi, ja modeti seal teina niine, et legi tedda ei
tunneks. Wahhid käisid ikka teinaga ühhes, agga muido
wõis teina seal tebha ja minna, mis ta tahtis ja kuhho ta
tahtis, ja olli teinal seal üks ea ja wäga rahholine ello.
Luther aimas kohhe, mis se tähendas, ja kellest se kõif
tulli, ja akkas nüid seal sedda asja teggema, mis kõige
se ilmale kassuks tulli; teina akkas seal sedda bibliit, mis
enne legi luggeda ei tohtinud, kui preestrid üksi, ja mis
üksi Hebräa, Gräka ja Laddina kele peal kirjutud olli,
Saksa kele sisse ümber pañema, et rahwas isse näeks,
mis õppetus teina sees seisab. Siin olli Luther 10 kuud,
ja kõif teina waenlassed mõitelsid, et teina enam ei ella.
Siin teggi teina se ue testamenti walnis ja ruttas
suis jälle oma keddõ linna taggasi, kes massamissed
lõuemas ollid. Neid waigistas teina oma manitse-
miste ja nomimistega, ja akkas nüid oma kur-
fürsti maal neid wana kombid ja rümaluusi kerriko ja
Suñala tenistusse seest üks teise järrele mahhakiškuma,
1523. Üks aasta se järrele wissas ta ka oma mugi-
riet mahha ja teggi teina endalle ühte kuke, kui teis-
telgi inimestel on. Se kurfürst isse lütkis teinale se tar-
wis kallewit, ja et se kallew musta karwa olli, tulli siis
sest se assi, et Lutherusse usso kerriko õppetajad nüid kõif
musta karwalist kukeisid kandwad; ja wõttis 1525, et
kõif papsti kõlbamatta õppetussed mahha kiskuda, ühte
preilid, niinega Katharina von Bora, kes enne non

olli, ja Lutherusse õppetusse peale wie teisega flostrist
wälja taggenenud olli, endalle prouaks, kellest teinale
6 last, 3 poega ja 3 tüttart, sündissid. Neil
mu preestritel ei olnud mitte lubba naest wõtta;
sest sedda olli ka se papst ärra kelanud, sepärrast,
et need preestrid, kui teina sõa wäggi ikka walnis
olleks, sinna ja tänna jõuda, kuhho tahyeti, ilm kõige
troosita. Luther ellas otsato õutsalt oma wagga,
tassase ja ausa abbikasaga. Papsti needmine ja
keisri käsk, kõif olli jonetud ja jo ollid terwed
linnad ja rigid se wahhe ajal Lutherusse pole
ennast lõnud. Üksford olli siiski üks teina waenlas-
test katsunud, tedda giftiga surmata. Agga ei jõud-
nud ka seggi Lutherusele middagi tebha, sest teina olli
wäga terwe kehaga. Oma kurfürsti käsko peale
reisib teina nüid kõifi sedda teina riki läbbi, kerrikid ja
kolisid watañas. Siin leidis teina, et need waesed inged
pea middagi seest Suñala sõ. iast ei teadnud. Sevärrast
tõmmas teina siis neid pea õppetuisi bibli ramatust
wälja ja kirjutas selle tarwis 2 õppetusse ramatud,
sedda suremat ja sedda weiksemat Katekismust, 1526
kunni 1529 aastani, ja need on siis need ramatud,
mis seest meie lapsed, Sakste kui tallo rahwa lap-
sed, õppiwad. Weel kirjutas teina ühte otsato ulka
teisi ramatid, jutlussid, jõutemissi oma waenlaste
wasto, ja kirjastid, mõni ford mitto ühhe ainsa
päwa sees sõbradelle ja waenlaste wasto, nõnda et